

2018/2019

Šmarje pri Jelšah

	Datum	Naslov	Predavatelj
1	18. oktober	<i>Au, je rekla moja pelargonija!</i>	Dr. Jana Ambrožič Dolinšek (PEF/FNM)
2	8. november	<i>Kako se slini trebušna slinavka in v kakšni zvezi je to s sladkorno boleznijo?</i>	Dr. Andraž Stožer (MF)
3	13. december	<i>Ptiči med mitologijo in znanostjo</i>	Dr. Franc Janžekovič (FNM)
4	10. januar	<i>Moj dom je kartonasta škatla: problem cestnih otrok v medkulturni perspektivi</i>	Dr. Andrej Naterer (FF)
5	14. februar	<i>Pripoveduj, podstrešje</i>	Dr. Aleš Maver (FF)
6	14. marec	<i>Je "nano" naša prihodnost?</i>	Dr. Aleš Fajmut (FNM)
7	11. april	<i>Poti v nebesa in njih tuzemski učinki</i>	Dr. Miran Lavrič (FF)
8	9. maj	<i>O marmeladi in sendviču ter fuksiji in begoniji</i>	Dr. Alenka Valh Lopert (FF)
9	6. junij	<i>Kako lahko v trenutku pridobim zaupanje ptičjega pajka?</i>	Mag. Bojana Mencinger Vračko

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živca. (B. L.)

OKTOBER

Izr. prof. dr. Jana Ambrožič Dolinšek:

MOJE TELO JE LAHKO BIVALIŠČE ZA DRUGA ŽIVA BITJA

O predavanju

Naše telo je bivališče za vsaj 10-krat več mikroorganizmov, kot je skupno število naših celic. Ekološko skupnost vseh oblik živih bitij na ali v našem telesu imenujemo mikrobiom. Naše telo od rojstva kolonizirajo številni mikroorganizmi iz naše okolice, s katerimi ne samo da živimo v sožitju, ampak se z njimi na nek način celo sporazumevamo. Cilj tega predavanja bo predstaviti to medsebojno komunikacijo oziroma kaj pomenijo mikroorganizmi za delovanje človeškega organizma, kje je meja med obema ter če ta sploh obstaja.

O predavateljici

Izr. prof. dr. Jana Ambrožič-Dolinšek je izredna profesorica s področja botanike, zaposlena na Univerzi v Mariboru. Na Pedagoški fakulteti in Fakulteti za naravoslovje in matematiko predava več predmetov s področja biologije, rastlinske fiziologije in biotehnologije. Razvija *in vitro* postopke za razmnoževanje, varovanje in shranjevanje hortikulturno pomembnih, redkih, zaščitanih ali ogroženih vrst. Proučuje fitoremediacijski potenciala različnih vodnih in hitro rastočih rastlin v tkivni kulturi. Raziskuje tudi družbeno-znanstvene vidike moderne biotehnologije in različne pristope

poučevanja na področju biologije rastlin. Za študij biologije jo je navdušilo delo na domačem vrtu in v stričevi drevesnici. V prostem času rada bere, obiskuje različne kulturne dogodke in je navdušena športnica.

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živenga. (B. L.)

NOVEMBER

Doc. dr. Andraž Stožer, dr. med.:

KAKO SE SLINI TREBUŠNA SLINAVKA IN V KAKŠNI ZVEZI JE TO S SLADKORNO BOLEZNIJO?

O predavanju

Tako kot žleze slinavke v ustih tudi trebušna slinavka izloča slino. Trebušna slinavka je pravzaprav bistveno večja kot ustne slinavke in slina, ki jo proizvaja, je bistveno pomembnejša od ustne sline. Vsebuje namreč prebavne encime, ki omogočajo, da se hrana, ki jo zaužijemo, razgradi in privzame v telo. Brez te sline torej ne moremo živeti in to zelo dobro vedo ljudje, ki se rodijo s cistično fibrozo, tisti, ki prebolijo pankreatitis in tisti, ki jim zaradi raka trebušno slinavko odstranijo. Znotraj tkiva trebušne slinavke pa se pri človeku nahaja tudi okrog milijon otočkov drugačne vrste celic, ki svoje »sline« ne izločajo navzven, torej ne v svetlino prebavit, ampak v kri. Te celice omogočajo, da se v telo privzeta hranila shranijo v ustreznih tkivih in če se iz kakršnegakoli razloga okvarijo ti otočki, nastane sladkorna bolezen.

O predavatelju

Kot učitelj fiziologije in predstojnik Inštituta in Katedre za fiziologijo je zaposlen na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru, kot zunanji učitelj za področje fiziologije pa sodeluje z Medicinsko univerzo na Dunaju. V svojem raziskovalnem delu preučuje normalno in nenormalno delovanje trebušne slinavke, predvsem njenega endokrinega dela.

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živca. (B. L.)

DECEMBER

Red. prof. dr. Franc Janžekovič:

PTIČI MED MITOLOGIJJO IN ZNANOSTJO

O predavanju

V vsakdanjem življenju imamo največ stika s ptiči, ko ocvremo kokošje jajce ali pripravljamo pohanega piščanca. Ptičje petje nas razveseljuje ob sprehodu v naravi, ptičji let je vir navdiha in simbol prostosti, vsi poznamo rek svoboden kot ptiček. Izrazit simbolni pomen je viden v uporabi orlov in sokolov v državnih simbolih, na grbih in zastavah. Omenimo še, da nam štokljke nosijo otroke, lastovice pa pomlad. Ptiči so naravovarstvena kategorija in kvalifikacijski organizmi, s katerimi v pravnem prometu reguliramo ohranjanje narave. Ptičja gripa je okužba z mikroorganizmi, ki jih prenašajo ptice selivke.

O predavatelju

Dr. Franc Janžekovič deluje na Oddelku za biologijo Fakultete za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru. Predava biološke vsebine o vretenčarjih in biodiverziteti, v raziskovalnem delu preučuje odziv oblike in velikosti živali na ekološke in evolucijske dejavnike. Pri biodiverzitetnih raziskavah se posveča razumevanju odziva podzemeljskih živali na stradanje. Organizira biološke ekspedicije, v katerih raziskujemo biodiverziteto glodavcev, ptičev in mrežekrilcev. Aktivno je vključen v upravljanje Fakultete za naravoslovje in matematiko.

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živca. (B. L.)

JANUAR

Izr. prof. dr. Andrej Naterer:

MOJ DOM JE KARTONASTA ŠKATLA: PROBLEM CESTNIH OTROK V MEDKULTURNI PERSPEKTIVI

O predavanju

Cestni otroci predstavljajo socialni problem, ki je prisoten v globalnem merilu. Raziskave kažejo, da je cestne otroke mogoče najti tudi v visoko razvitih družbah. Zanje je značilno, da na cesti pristanejo relativno mladi in tam preživijo brez nadzora odraslih oseb. Otroci so na cesti izpostavljeni slabim življenjskim razmeram, narkotikom in različnim oblikam nasilja ter zlorab. Predavanje Moj dom je kartonasta škatla: problem cestnih otrok v medkulturni perspektivi bo predstavilo problem cestnih otrok v svetovnem merilu in bo temeljilo na neposrednih terenskih izkušnjah, ki jih je predavatelj zbral med svojim raziskovanjem v Ukrajini, Indiji in Afriki.

O predavatelju

Andrej Naterer je zaposlen kot izredni profesor na Oddelku za sociologijo Filozofske fakultete v Mariboru. Strokovno se ukvarja s problemom cestnih otrok, s preučevanjem deviantnosti, z mladino in s kvalitativnimi metodami raziskovanja. Sodeloval je v številnih nacionalnih in mednarodnih raziskovalnih projektih in je avtor znanstvene monografije ter dokumentarnega filma, tudi številnih znanstvenih člankov s področja problema cestnih otrok.

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živenga. (B. L.)

FEBRUAR

Doc. dr. Aleš Maver: PRIPOVEDUJ, PODSTREŠJE

O predavanju

Predavanje bo bolj podobno delavnici. Med njo bomo skušali odkriti življenje za dokumenti, zapiske, knjige ali predmete iz vsakdanje rabe, ki jih skrivajo vaša podstrešja ali skrinje in jih boste prinesli na prejšnje predavanje v okviru ZUF-a. Iz nabranega gradiva bomo sestavili zgodbe njegovih nekdanjih lastnikov in jih, če bo to mogoče, povezali z velikimi zgodovinskimi prelomnicami iz zgodovinskih učbenikov.

O predavatelju

Doc. dr. Aleš Maver je predavatelj na Oddelku za zgodovino na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Je latinist, ki so mu poleg antike pri srcu številke, zato ga zelo zanimajo tudi vsakovrstne volitve. Je pa tudi zgodovinar, ki se bolje kot pri ročnih delih znajde pri delu z

jezikom, zato zelo rad predava. V prostem času najbolj uživa v vožnji z vlakom, najraje po Nemčiji.

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živca. (B. L.)

MAREC

Doc. dr. Aleš Fajmut:

KURKUMA – ZDRAVILNA ZAČIMBA, A Z NAPAKO

O predavanju

V začimbi kurkuma se nahaja naravni fenol kurkumin, ki je zelo priljubljen prehranski dodatek, saj je bil prepoznan kot učinkovina s protivnetnimi učinki. V številnih študijah so prepoznali njegov potencialno pozitiven vpliv pri preprečevanju razvoja kardiovaskularnih, pulmonalnih, metabolnih in avtoimunih bolezni, kot je npr. revmatoidni artritis. Prav tako so prepoznali njegovo zmožnost preprečevanja agregacije beljakovin, kar mu daje potencialno vlogo preprečevalca nevrodegenerativnih bolezni, kot je npr. Alzheimerjeva. Zgodba o uspehu kurkumina pa vseeno ni tako bleščeča, kot je videti na prvi pogled, saj je njegova slabost ta, da ima izjemno slabo biološko razpoložljivost. Zaradi tega je kurkumin treba uživati v posebnih farmakoloških formulacijah, ki zvišujejo njegovo zmožnost absorpcije iz črevesja. V predavanju bom tako predstavil celosten vpogled na delovanje te zanimive začimbe, ki jo najbolj poznamo po uporabi v indijski kuhinji, in tudi izdal, katera formulacija kurkumina na tržišču je trenutno tista, ki omogoča najboljšo absorpcijo.

O predavatelju

Doc. dr. Aleš Fajmut je raziskovalec na področju biofizike in predavatelj na Oddelku za fiziko Fakultete za naravoslovje in matematiko ter na Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru. Pretežno se ukvarja s teoretičnimi raziskavami na področju fizikalno-matematičnega modeliranja najrazličnejših celičnih procesov,

rezultate raziskav pa uspešno prenaša na realne primere v medicini.

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živenga. (B. L.)

APRIL

Izr. prof. dr. Miran Lavrič:

POTI V NEBESA IN NJIH TUZEMSKI UČINKI

O predavanju

Svetovne religije so razvile precej različne predstave o tem, kje in pod kakšnimi pogoji lahko človek doseže popolni duševni mir in blaženost. Kristjani to stanje pričakujejo v nebesih in/ali v nastopu božjega kraljestva na zemlji, medtem ko ga budisti iščejo v sebi. Sprehodili se bomo po različnih variacijah teh osnovnih idej in preučili, kako sovpadajo s sodobnimi ideološkimi tokovi v evropskem prostoru. Predvsem nas bo zanimalo, kako te ideje vplivajo na delovanje posameznikov in skupin v sodobnem času. Učinki se raztezajo od dobrodelnosti do terorizma.

O predavatelju

Doc. dr. Miran Lavrič na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru poučuje predmete s področja religije in metodologije družboslovnega raziskovanja. Raziskovalno se osredotoča na področje zahodnega Balkana in srednje Evrope. V tem okviru preučuje predvsem trende na področju religije in religioznosti, vprašanja mladih in izobraževanja, področje ekonomskih praks gospodinjstev in posameznikov ter področje neformalnih institucij in z njimi povezanih praks.

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živega. (B. L.)

MAJ

Izr. prof. dr. Alenka Valh Lopert:

O MARMELADI IN SENDVIČU TER FUKSIJI IN BEGONIJI

O predavanju

Že ob misli na znano čokoladno torto z Dunaja, "*saherco*", se nam cedijo sline; kaj šele, če je zraven še kozarec *dom perignona* ... Ob prihodu pomladi pa se že veselimo pogleda na *begonije*, *fuksijske*, *magnolije*. Tudi o *galošah*, ki ščitijo čevlje, ko hodimo po *makadamu*, bomo rekli kakšno. Pa to še zdaleč ni vse ... Le kaj imajo te besede skupnega?

O predavateljici

Izr. prof. dr. Alenka Valh Lopert je jezikoslovka, predavateljica za sodobni slovenski jezik na Oddelku za prevodoslovje Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. V raziskavah se posveča kulturi govora v medijih (radio, film, gledališče), vplivu neknjižnega pogovornega jezika, narečij in prevzetega besedja na jezik medijev. Je avtorica dveh znanstvenih monografij: *Kultura govora na Radiu Maribor* (2005) in *Med knjižnim in neknjižnim na radijskih valovih v Mariboru* (2013). Teoretično znanje že mnoga leta preizkuša v praksi, ga prenaša v prakso, in sicer z lektoriranjem strokovnih priročnikov, učbenikov, znanstvenih monografij ...

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živoga. (B. L.)

JUNIJ

Viš. strok. sodel. mag. Bojana Mencinger Vračko:

KAKO LAHKO V TRENUTKU PRIDOBIM ZAUPANJE PTIČJEGA

PAJKA?

O predavanju

Veliko lepega in zanimivega lahko izvemo o živalih, kadar razumemo njihovo govorico. S svojim vedenjem nam sporočajo, kdaj so vesele in zadovoljne, lačne, prestrašene ali žalostne. Druženje z njimi pomembno vpliva na kakovost našega življenja. Ali živali zaznavajo čustva in namere ljudi? Ali je naša iskrenost do njih res vstopnica v njihov svet?

O predavateljici

Mag. Bojana Mencinger Vračko je že od zgodnjih otroških let je velika ljubiteljica narave. Zaposlena je na Fakulteti za naravoslovje in matematiko v Mariboru, kjer kot biologinja vodi vivarij. V njem gojijo različne organizme, ki so namenjeni študentom, da preučujejo njihove značilnosti.

Organizira tudi učne urice spoznavanja živali za predšolske in šolske otroke, pri

katerih poskuša vzpodbuditi zanimanje za pridobivanje znanja o živalih in naravi nasploh. Pri svojem delu združuje dve veliki ljubezni: ljubezen do narave in do otrok. V okviru raziskovalnega dela jo zanima vedenje plenilskih žuželk volkcev. Znani so po tem, da ličinke delajo pasti v obliki lijakov v suh substrat, kjer na dnu zakopane čakajo na plen.

Dokler je človek radoveden, mu starost ne more do živega. (B. L.)